

Rane, jednostavno/ objašnjene

Informacije za pogođene i članove obitelji/porodice

MEDICAL UNIVERSITY
OF VIENNA

Vienna Healthcare Group
University Hospital Vienna

Sadržaj

Uvod	5
Osnovno znanje o ranama	6
Koje vrste rana postoje?	7
Otkriti uzrok rane	8
Najvažniji ciljevi liječenja/lečenja rana	8
Liječenje/lečenje kroničnih/hroničnih rana	8
Poboljšanja primarne bolesti	10
Operativno zatvaranje rane	10
Kako prepoznati infekciju?	11
Što možete sami učiniti za izlječenje/zatvaranje rane?	12
Otpust/otpuštanje s ranom	13
Njega/nega i skrb na punktovima za obradu rana	14
Popis/spisak izraza s objašnjenjima	18

Pisanje sa zvjezdicom/zvezdicom *

U ovoj brošuri mnoge riječi/reči pišemo sa tkz. rodnom zvjezdicom/zvezdicom *.

To znači da time mislimo sve ljude. Muškarce, žene i one koji se ne osjećaju/osećaju potpuni ni kao muškarci niti kao žene.

Popis/spisak izraza:

Na kraju brošure nalaze se objašnjenja teško razumljivih izraza.

Foto: iStock/Dusan Petkovic

Uvod

Poštovani pacijentu*, poštovana rodbino!

Svaka rana može biti veliko opterećenje. Ako čovjek/čovek ima neprestano bolove, to može pogoršati kvalitetu/kvalitet života.

U brošuri ćete naći informacije o postupanju sa svojom ranom i o najvažnijim mjerama/merama za tretiranje i obradu rane. Željeli/želeli bismo vam pomoći da pravilno postupate s ovim izazovom.

Imajte na umu da je ova brošura samo potpora/podrška vama. Samo u direktnom razgovoru medicinsko osoblje može procijeniti/proceniti vašu osobnu/ličnu situaciju i zaključiti o čemu se radi.

Vaš zdravstveni tim

Potporna za savjetovanje.

Temeljno znanje o ranama

Koža je najveći organ našeg tijela/tela. Ona nas štiti od štetnih utjecaja/koji dolaze izvana. Kad je koža oštećena ili ozlijeđena/povređena, nastaje rana. Do toga može npr. doći zbog ožrebotina/opekotina ili zbog neke operacije.

Ranu bi trebalo što je moguće prije/pre ponovno zatvoriti. Zdrav čovjek/čovjek može to sam učiniti. Postoje različite vrste zavoja za optimalnu pomoć pri zacjeljivanju/zarastanju rane. Za svaku fazu cijeljenja/celenja rane postoji posebna vrsta zavoja.

Ako neka rana dugo traje ili nikako ne zarasta, onda govorimo o **kroničnoj/ hroničnoj rani**. Prema znanstvenim/naučnim spoznajama/saznanjima u tom slučaju trebalo bi primijeniti/koristiti **vlažnu**

(hidroaktivnu) obradu rane. Vlažni zavoji ubrzavaju prirodne procese zacjeljivanja/zarastanja rane. Oni se ne lijepe/lepe na samu ranu. Zbog toga je rizik od infekcije znatno manji.

Brojni pacijenti* govore kako osjećaju/osećaju manje bolova. Tijek/tok cijeljenja/zarastanja znatno je brži.

Faze liječenja/lečenja rane

Rana se liječi/leči uvijek u tri faze:

1. Čišćenje
2. Obnavljanje tkiva
3. Reparatura

Kod kroničnih/hroničnih rana ovaj proces zacjeljivanja/zarastanja je poremećen.

Foto: iStock/Piyapong Thongcharoen

Najvažniji uzroci kroničnih/hroničnih rana su sljedeći/sledeći:

- **Otvorena rana ili čir na nozi**
Ona nastaje zbog poremećaja arterijskog protoka krvi ili zbog kroničnog/hroničnog oslabljenog venskog protoka na nogama (*Ulcus cruris*). Pri tome se radi o dubokoj rani koja najčešće vlaži i nalazi se na području potkoljenice. Ona prodire kroz više slojeva kože i može doći sve do kosti.
- **Rana zbog pritiska (*decubitus*)**
Dekubitus nastaje zbog dugotrajnog pritiska na određeno mjesto/mesto na koži, kao npr. kod osoba/lica u invalidskim kolicima ili ljudi koji dugo leže u krevetu.
- **Rane na stopalima zbog šećerne bolesti (*dijabetičko/dijabetsko stopalo*)**
Visoki šećer u krvi oštećuje krvne sudove i putove živaca. Tako često nastaju rane na stopalu, koje se mogu inficirati/infikovati. Preduvjet/preduslov za uspješno/uspešno liječenje/lečenje dijabetičkog/dijabetskog stopala jesu optimalno podešene vrijednosti/vrednosti šećera u krvi. Tako se može spriječiti/sprečiti daljnje oštećenje sudova ili živaca.

Koje vrste rana postoje?

Akutne rane:

To su svježe/sveže rane. Uz pravilni tretman one u potpunosti zacjeljuju/zarastaju najčešće u roku od 3 do 4 tjedna/sedmice.

Kronične/hronične rane:

To su rane na koži ili tkivu koje usprkos stručnoj obradi ne zacjeljuju/zarastaju u roku 4-5 tjedana/sedmica ili nisu ni nakon nekoliko mjeseci/meseci u potpunosti izliječene/izlečene.

Najvažniji je uvjet/uslov za uspješno/uspešno tretiranje kroničnih/hroničnih rana prepoznati uzrok i liječiti/lečiti ga.

Kronične/hronične rane mogu nastati iz različitih uzroka.

- **Poremećaji u zacjeljivanju/zarastanju rana nakon operacija ili ozljeda/povreda**
Nakon operacija ili ozljeda/povreda mogu se pojaviti poremećaji kod liječenja/zarastanja rana. Najčešći uzroci za to su sljedeći/sledeći:

- ✓ Slaba prokrvavljenost
- ✓ Infekcija rane
- ✓ Hematom
- ✓ Sakupljanje tekućine/tečnosti u tkivu
- ✓ Određeni medikamenti
- ✓ Nepravilna ishrana
- ✓ Smanjeni rad bubrega (insuficijencija bubrega)

Otkriti uzrok rane

Prije/pre liječenja/lečenja rane mora se otkriti uzrok nastanka. Za to treba pregledati vašu **povijest/istoriju bolesti** i što je prethodilo vašoj rani. Najčešće se obave i različiti **pregledi**. Kod planiranja terapije uzimaju se u obzir i vaše opće/opšte stanje, stanje tjelesne/telesne ishranjenosti i eventualne **popratne bolesti**.

Ponekad su potrebni i **dodatni pregledi**. (Na primjer/na primer pregled ultrazvukom, obojena dupleks sonografija, rendgen (angiografija = prikaz sudova pomoću kontrastnog sredstva) ili neki drugi postupak snimanja kao CT (kompjutorska tomografija) ili MRT (magnetska rezonancija i tomografija).

Ponekad može biti potrebno i uzimanje **uzoraka tkiva** zbog analize pod mikroskopom (histologija) ili za dokazivanje uzročnika (mikrobiologija). Cilj je razjasniti uzročnika rane ili rane koja loše cijeli/zarasta.

Glavni ciljevi liječenja/lečenja rana

Kod tretiranja kroničnih/hroničnih rana možemo razlikovati tri glavna cilja liječenja/lečenja:

- **kurativni**
cilj je potpuno izlječenje/zarastanje rane.
- **uvjetno/uslovno kurativni ili nije kurativni**
Potpuno i trajno zacjeljenje/zarastanje rane nije moguće. Za to su npr. odgovorni osobni/lični aspekti, čimbenici/faktori u okruženju, osnovne bolesti koji se ne mogu liječiti/lečiti.

- **palijativni**
Kronične/hronične rane nisu više izlječive/izlečive. Glavni ciljevi su kontrola i ublažavanje simptoma. U to npr. spadaju i bolovi, mirisi i poremećaji izgleda čitavoj tijela/tela.

Vodi se briga i skrb te pruža pomoć pacijentima* i članovima* njihovih obitelji/porodica.

Liječenje/lečenje kroničnih/hroničnih rana

Mjere/mere za čišćenje rane

Pod čišćenjem rane (naziva se i *debridman*) podrazumijevamo/podrazumevamo uklanjanje mrtvog tkiva s površine rane. Taj oblik čišćenja rane uvijek/uvek je prvi korak u obradi rane. Čišćenje rane preuvjet/preduslov je za daljnji uspjeh/uspeh liječenja/lečenja rane.

Foto: pixabay/Bru-nO

Čišćenje rane može se provesti/sprovesti na različite načine:

- **Kirurški/hirurški:** Pri tome se naslage tkiva na rani uklanjaju nekim kirurškim/hirurškim instrumentom (najčešće skalpelom, kiretom ili oštrom žlicom/kašikom). Da se spriječe/spreče bolovi, daje se lokalna ili opća/opšta anestezija.
- **Biokirurški/biohirurški:** Pri tome se u ranu unose ličinke muhe/muve uzgojene u sterilnoj vrećici/kesici. Izlučine ličinki sadrže enzime, koji rastapaju odumrlo tkivo. Ličinke onda koriste tekućinu/tečnost kao hranu i tako čiste ranu.
- **Autolitički:** Hidrogelovi ovlažuju ranu i tako podržavaju tjelesne/telesne procese razgradnje.
- **Mehanički ili fizikalni:** Pri tome se naslage odstranjuju mehanički ispiranjem rane ili fizikalno stavljanjem na površinu rane zavoja koji smanjuju broj klica.
- **Osmotski:** Pri tome se koristi medicinski med. On djeluje na smanjivanje broja klica i izvlači tekućinu/tečnost iz okolnog tkiva. To smanjuje otekline nastale zbog nakupljanja tekućine/tečnosti i potiče zacjeljivanje/zatvaranje rane.
- **Enzimski:** Masti ili gelovi koji sadrže enzime pomažu u polaganom uklanjanju naslaga s rane.

Izbor primjerenog/odgovarajućeg zavoja

Prije/pre nego što se izabere zavoj, rana se mora brižljivo procijeniti/proceniti. Odlučujuća je faza u kojoj se rana nalazi: faza čišćenja, regeneracije tkiva ili faza obnavljanja. Govorimo o lokalnoj terapiji usklađeno s fazama.

Uglavnom je prihvaćen princip vlažnog tretiranja rane, jer on ubrzava cijeljenje/zatvaranje rane. U vlažnom okruženju u rani stanice/ćelije su vitalnije i bolje obrađene. Za to imamo na raspolaganju različite zavoje. Na primjer/na primer superapsorbirajući, transparentne folije, hidrokoloidne zavoje, hidrogelove i još mnogo toga. Ovi zavoji podržavaju na najbolji mogući način vlažno tretiranje rane.

Za dezinfekciju rane također je na raspolaganju velika lepeza otopina. Kod nekih se rana može koristiti terapija rane negativnim tlakom/pritiskom.

Kod izbora zavoja za ranu posebno se uzimaju u obzir ova tri čimbenika/faktora:

- Smanjenje brojnosti klica: rana puna klica može dovesti do infekcije rane. Zbog toga se opterećenost klicama mora smanjiti upotrebom odgovarajućih zavoja.
- Upijanje tekućine/tečnosti: iz rane izlazi tekućina/tečnost, koju moraju upiti odgovarajući zavoji. Mora se zaštititi zdravo okolno tkivo.
- Redovito čišćenje rane: taj postupak pozitivno djeluje/deluje na cjelokupno/celokupno vrijeme/vreme liječenja/lečenja rane.

Poboljšanje primarne bolesti

Da bi kronične/hronične rane mogle zacijeliti/zarasti, mora se liječiti/lečiti primarna bolest.

- Ako se radi o **čiru na nozi zbog problema s venama** (*Ulcus cruris venosum*), proširene vene mogu se operativno odstraniti. Ako su vene na nogama oslabile zbog tromboze (posttrombotski sindrom), onda je potrebna kompresijska terapija. U tu se svrhu koriste npr. kompresivne čarape ili kompresivni zavoji.
- Kod **čira na nozi zbog suženih ili začepjenih arterija** (*Ulcus cruris arteriosum*) može se proširenjem sudova ili bypass-operacijom/bajpas hirurijom poboljšati protok krvi kroz arterije na nogama.

- Ako se radi o **rani nastaloj zbog pritiska** (*dekubitus*), mora doći do značajnog rasterećenja pritiska.
- Kod **dijabetičkog/dijabetskog stopala** potrebno je optimalno podesiti šećer u krvi i/ili poboljšati cirkulaciju.

Operativno zatvaranje rane

Nakon tretmane primarne bolesti i uklanjanja odumrlog tkiva kod većine rana pokazuje se znatan napredak u zacjeljivanju/zatvaranju rane. Vlažni (hidroaktivni) zavoji pomažu u liječenju/lečanju rane – u većini slučajeva sve do potpunog zatvaranja rane.

U određenim situacijama rana se mora zatvoriti operativno.

Na primjer/primer: Ako se može očekivati da zatvaranje rane nije dovoljno stabilno, npr. kod dekubitusa. Ili kad se kod rana velikih površina mora računati s jako dugim vremenom liječenja/lečenja, kao na primjer/na primer kod velikih čireva na nozi.

Kako prepoznati infekciju?

Na svakoj kroničnoj/hroničnoj rani nalaze se klice, koje mogu različito djelovati/delovati. Neke klice jako malo ili nikako ne utječu/uplivišu na liječenje/lečenje rane. To se događa i kod male kontaminiranosti klicama. Veći broj klica, kao i određene klice, mogu dovesti do infekcije

Infekciju možemo prepoznati prema jasnim **znakovima infekcije** kao što su:

- crvenilo
- otekline
- povišena toplina/toplota: područje oko rane je toplije
- bol
- ograničenje funkcija na području rane

Ostali znakovi upale su: **jače vlaženje rane, zaustavljanje procesa cjeljenja/zarastanja, znakovi infekcije** kao što su povišena temperatura, groznica, povišene upalne vrijednosti/vrednosti u krvi.

U slučaju infekcije lokalne antiseptičke mjere/mere direktno na rani nisu dovoljne. Mora se uzeti **antibiotik** (tablete ili infuzije).

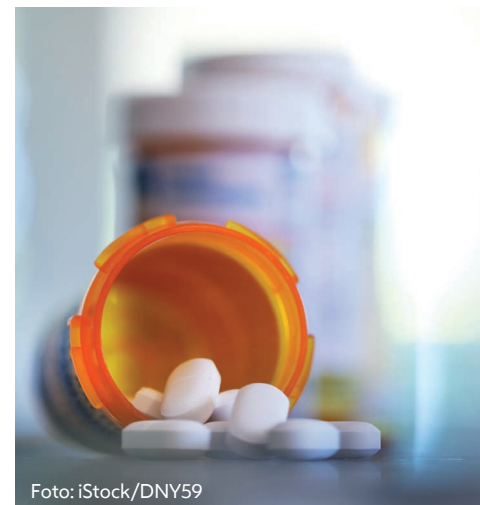

Foto: iStock/DNY59

Zbog čega se kod infekcije rane ne smije/sme koristiti lokalni antibiotik?

Lokalni antibiotici kao što su to masti, kreme ili otopine u mnogim slučajevima dovode do stvaranja **rezistencije** klica. To znači da klice ne reagiraju/reaguju na antibiotik. On ih ne uništava i one ne umiru.

Drugi problem je pojavljivanje **alergija**. Najčešće su u obliku alergijskih kontaktnih ekcema. Eksemi su akutne upalne reakcije kože.

Foto: Pixabay/SasIn Tipchai

Što možete sami učiniti da bi došlo do izlječenja/zatvaranje rane?

Kretanje

Kretanje potiče cirkulaciju. Zbog toga nastojte da se u okviru svojih tjelesnih/telesnih mogućnosti redovito krećete ili bavite sportom. Porazgovarajte o tome sa svojim liječničkim/lekarskim timom. I mali su pokreti korisni.

Uzimanje lijekova/lekova

Kod uzimanja lijekova/lekova pridržavajte se uputa/uputstava svog medicinskog tima. Tako možete uspješno/uspešno tretirati svoju primarnu bolest.

Postupanje sa zavojima

Nemojte zavoj s rane prerano skinuti, a da vaš medicinski tim o tome nema pojma. Ne dirajte ranu.

Njega/negovanje kože i tijela/tela

Pazite na redovitu njegu/negu kože i tijela/tela. Nakon dogovora sa svojim medicinskim timom možete obavljati svoju svakodnevnu njegu/negu tijela/tela kao što to obično činite, npr. tuširanje. Pozor/pažnja: Načelno se ne preporučuje ispiranje rane vodom iz vodovoda.

Prehrana

Pazite na upute/uputstva svog medicinskog tima u vezi s prehranom. To posebice važi ako imate šećernu bolest.

Odjeća

Nosite odjeću koja vas ne steže. Odjeća mora biti prozirna, npr. od pamuka, vune ili mikrovlakana. Nikako ne nosite sokne ili čarape sa čvrstom gumom. Odrecite se i

Foto: Pixabay/Mickey Estes

steznik gaćica ili korzeta, jer i ti predmeti mogu smanjiti cirkulaciju krvi.

Nemojte pušiti

Imajte na umu da pušenje šteti vašoj cirkulaciji!

Pripazite na mjesta/mesta izložena pritisku

Važno za dijabetičare*: Kontrolirajte/kontrolišite svakodnevno svoja stopala da nije došlo do oštećenja kože ili crvenila zbog pritiska. Nosite odgovarajuće cipele koje nisu preuske. Postoje i specijalne ortopedске cipele izrađene po mjeri/meri, koje vam može propisati liječnik/lekar*.

Ako dođe do pogoršanja stanja vaše rane, onda bez odlaganja stupite u kontakt sa svojim timom za tretiranje rane. Nakon što zacijeli/zaraste rana, dolazite svakako na dogovorene kontrole, da bi se tako spriječilo/sprečilo ponovno otvaranje rane.

Otpust/otpuštanje bolesnika sa ranom

Recepti i uputnice

Da biste i nakon boravka u bolnici mogli dobro tretirati ranu, dobit ćete/dobićete pravodobno/pravovremeno prije/pre otpuštanja potrebne uputnice za zavoje. S uputnicom možete npr. otići do bandažista*. Cilj je da već kod prvog mijenjanja/menjanja zavoja kod kuće imate na raspolaganju sav potreban pribor.

Tretiranje rane nakon otpusta/otpuštanja

Brojni pacijenti* trebaju nakon otpusta/otpuštanja iz bolnice i **dalje potporu i pomoć** kod tretiranja rane. To organizira/organizuje stanica ili odjel//odjeljenje tamo gdje/gde ste bili stacionarno smješteni/smešteni.

U nekim slučajevima je potrebno da se u to uključi **specijalizirani/specijalizovani centar za rane**.

U prilogu ćete naći različite službe kojima se možete obratiti.

Podignimo zajednički jedro i odredimo pravi smjer/pravac obrade rane.

Njega/nega i skrb na punktovima za obradu rana

Pozor/pažnja! Svakako se informirajte/informišite da li socijalno osiguranje preuzima troškove ili ćete troškove za njegu/negu morati sami platiti. Socijalno osiguranje na nekim punktovima navedenim u ovom popisu/spisku ne preuzima troškove.

Beč

Hotline-Telefon Fonds Soziales Wien: +43 1 245 24
www.fsw.at

Klinik Landstraße des Wiener Gesundheitsverbundes – Wundambulanz – Ambulanta za rane

Juchgasse 25, 1030 Wien
Tel.: +43 1 71165 74155
Telefonsko naručivanje samo nakon prvog javljanja kirurškoj/hirurškoj ambulanti u Klinik Landstraße ili s uputnicom
Telefonsko naručivanje za vrijeme/vreme rada ordinacije,
Homepage: www.wzww22.at
Troškove preuzima osiguranje

Wundzentrum Wien 22

Stadlauer Straße 62, 1220 Wien
Tel.: +43 1 280 26 52
Telefonsko dogovaranje termina za vrijeme/vreme rada ordinacije, Homepage: www.wzww22.at
Troškove preuzima osiguranje

Spezialambulanz für Patient*innen mit chronischen Wunden (Specijalna ambulanta za pacijente* kroničnim/hroničnim ranama)

Göttlicher Heiland Krankenhaus Wien
Dornbacher Straße 20–30, 1170 Wien
Tel.: +43 1 400 88 77 00
Telefonsko naručivanje: pon-pet 13:00 do 15:00 h
E-Mail: service@khgh.at
Troškove preuzima osiguranje

PVE-Meidling Regionalmedizinisches Zentrum Wien

Eichenstraße 48–54, 1220 Wien
Tel.: +43 1 81 33 593
E-Mail: empfang@pve-meidling.at
Troškove preuzima osiguranje

Wundambulanz/ambulanta za rane

Sensengasse 3, 1090 Wien
Tel.: 0800 505050
E-Mail: praxis@wundambulanz.at

Račune za obradu rane možete zajedno s dokumentacijom o rani i liječničkom/lekarskom uputnicom predati zdravstvenom osiguranju. Zdravstveno osiguranje nakon provjere/provere vaše dokumentacije odlučuje hoće li vam vratiti dio/deo troškova.

Niederösterreich/Donja Austrija

Hotline vom Land Niederösterreich: +43 2742 9005-9095
www.noel.gv.at/noe/Pflege/Pflege.html

Wundambulanz Baden

Erzherzog-Wilhelm-Ring 1–3, 2500 Baden
Tel.: +43 800 505050
E-Mail: praxis@wundambulanz.at

Wundambulanz Korneuburg

Wiener Ring 18, 2100 Korneuburg
Tel.: +43 800 505050
E-Mail: praxis@wundambulanz.at

Račune za obradu rane možete zajedno s dokumentacijom o rani i liječničkom/lekarskom uputnicom predati zdravstvenom osiguranju. Zdravstveno osiguranje nakon provjere/provere vaše dokumentacije odlučuje hoće li vam vratiti dio/deo troškova.

Wundbehandlungszentrum Baden

Grundauerweg 15, 2500 Baden
Tel.: +43 1 934 62 94
E-Mail: office@diewundbehandler.at

Račune za obradu rane možete zajedno s dokumentacijom o rani i s liječničkom/lekarskom uputnicom predati zdravstvenom osiguranju. Zdravstveno osiguranje nakon provjere/provere vaše dokumentacije odlučuje hoće li vam vratiti dio/deo troškova.

Cjenik/cenik možete naći online/onlajn.

LISSI MED Ärzte- & Wundzentrum

Eyerspergring 6–8, 2700 Wiener Neustadt
Tel.: +43 2622 39 501
E-Mail: ordination@lissimed.at

Cjenik/cenik možete naći online/onlajn.

Burgenland/Gradišće

Hotline vom Land Burgenland: +43 57600 1000
www.burgenland.at/themen/pflege/wundmanagement

Wundambulanz Eisenstadt

Bürgerspitalgasse 5, 7000 Eisenstadt
Tel.: +43 1 934 62 94
E-Mail: office@wundambulanz.at

Račune za obradu rane možete zajedno s dokumentacijom o rani i s liječničkom/lekarskom uputnicom predati zdravstvenom osiguranju. Zdravstveno osiguranje nakon provjere/provere vaše dokumentacije odlučuje hoće li vam vratiti dio/deo troškova.

Cjenik/cenik možete naći online/onlajn.

Wundmanagement Burgenland

Soziale Dienste Burgenland GmbH
Am Kurplatz 5, 7431 Bad Tatzmannsdorf
E-Mail: office@soziale-dienste-burgenland.at

Osobe/lica koje su oslobođene od plaćanja naknade za recept dobivaju 100 % povrat troškova liječenja/lečenja rane kao subvenciju:

- ako je obradu rane propisao kućni liječnik/lekar* i
- ako postoji dozvola/odobrenja medicinske službe zdravstvenog osiguranja koje sudjeluje/učestvuje u projektu (ÖGK, SVB, SVA, BVAEB).

Troškovi se obračunavaju direktno sa socijalnom službom – Soziale Dienste Burgenland GmbH. Ne morate uputiti nikakav zahtjev/zahtev.

Stützpunkte von Wundmanagement Burgenland – pomoćni punktovi za tretiranje rana u Gradišću

Oberschützen

Wimmer Platz 1, 7432 Oberschützen
Tel.: +43 5 09 44 53 00
E-Mail: wundmanagement@burgenland.at

Oberpullendorf

Hauptstraße 79, 7350 Oberpullendorf
Tel.: +43 5 09 44 53 00
E-Mail: wundmanagement@burgenland.at

Stegersbach

Am Kirchengrund 10/9, 7551 Stegersbach
Tel.: +43 5 09 44 53 00
E-Mail: wundmanagement@burgenland.at

Klingenbach

Grünberggasse 1/3, 7013 Klingenbach
Tel.: +43 5 09 44 53 00
E-Mail: wundmanagement@burgenland.at

Gols

Untere Hauptstraße 54, 7122 Gols
Tel.: +43 5 09 44 53 00
E-Mail: wundmanagement@burgenland.at

The brochure is available in several languages under this QR code:

© Wiener Gesundheitsverbund, 2024

Imprint:

University Hospital Vienna, 1090 Vienna, Währinger Gürtel 18–20.

The brochure was compiled on the basis of the current state of knowledge.

Responsible for the content: Wound managers in nursing care in cooperation with Florian Thalhammer, Michael Gschwandtner, Christoph Neumayer (05/2022).

Responsible for the evaluation: Karin Mühl (02/2024).

Cover photo: K. Mühl, 2023, graphic design: stadt wien marketing gmbh, Status: 03/2024

MEDICAL UNIVERSITY
OF VIENNA

Vienna Healthcare Group
University Hospital Vienna